

ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל אונ' ת"א, איגוד העובדים הסוציאליים, מרכז חוש"ן - חינוך ושינוי,
ופסיכולוגי יקיימו את יום העיון השנתי השביעי:

בין נטייה (מינית) להטיה (מקצועית) סוגיות בעבודה מקצועית עם לסביות, הומואים, ביסקסואלים וטרנסג'נדרים והשנה: עבודה מערכתית עם להט"ב

יום העיון ייערך ביום חמישי, 26 בפברואר 2015, בבית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל באוניברסיטת ת"א

גישת האדם בסביבתו גורסת כי תפקודו של האדם, בריאותו הנפשית והפיזית, כמו גם יכולתו לממש את מאווייו והפוטנציאל הגלום בו, קשורה לא אחת למערכות הסובבות אותו, הכוללות, בין היתר, מערכות משפחתיות, קהילתיות ותרבותיות. עבור להט"בים רבים, המתחים והלחצים החברתיים והאישיים הקשורים לנטייתם המינית וזהותם המגדרית, מביאים לקושי להיעזר במערכות התמיכה הקהילתיות והמוסדות, אשר עלולות להיתפס כלא מקבלות, או לא תואמות את הצרכים הייחודיים להם. לעיתים, להט"בים מדווחים כי מסגרות הרווחה, הסיוע והקהילה, אינן תואמות את צרכיהם הייחודיים, ולעיתים הם נתקלים ביחס הנחווה מצידם כהומופובי.

בטיפול בלהט"ב, כמה דגש ניתן על התייחסות לפרט לעומת התייחסות לסביבתו? האם ישנה פרקטיקה מערכתית היכולה לקדם טיפול שוויוני שיהלום את צרכיהם של להט"ב? האם ישנו ידע ספציפי שעל קובעי המדיניות ומפעילי השירותים השונים לדעת בבואם לטפל בלהט"ב? מהן הפרקטיקות הארגוניות והמערכתיות שעל ארגונים להטמיע, על מנת לאפשר שירות גם לאוכלוסייה זו?

סוגיות אלו ונוספות תעמודנה במרכזו של יום העיון המיועד לאנשי טיפול מהדיסציפלינות השונות. בשיתוף פעולה ייחודי בין בית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב, ארגון חוש"ן (חינוך ושינוי) - מרכז ההסברה של קהילת הלהט"ב, ארגון פסיכולוגי, ואיגוד העובדים הסוציאליים, מציגים השותפים ביום העיון גופי ידע תיאורטיים ופרקטיים העוסקים בסוגיות הקשורות לטיפול מערכתי בלהט"ב.

יום העיון, המתקיים אחת לשנה מזה שבע שנים, עוסק בכל שנה בסוגיה ייחודית הנוגעת לטיפול בלהט"ב (כגון המשפחה הלהט"בית, גורמי סיכון, זוגיות חד מינית), וזאת באמצעות הרצאות מליאה וסדנאות דינמיות. בכל שנה משתתפות ביום העיון כמאתיים מטפלות ומטפלים: עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, פסיכיאטרים ומטפלים באמנות. את כל ההרצאות והסדנאות מעבירות נשות המקצוע ואנשי המקצוע בהתנדבות מלאה.

סדר יום

התכנסות	08:30 – 09:00
פתיחה, ברכות: פרופ' בלהה דוידזון ערד – ראשת בית הספר לעבודה סוציאלית על שם בוב שאפל אוניברסיטת תל אביב צפרא דוויק – יו"ר איגוד העו"סים יהלי בן-עמי ויטנברג – מנכ"ל חוש"ן, חינוך ושינוי בתיה פנחסי – בשם ועדת ההיגוי	09:00 – 09:20
ד"ר גיא שילה: הרצאת פתיחה – אנשי טיפול, עבודה מערכתית וזהות מינית	09:20 – 10:05
שלומי אינגר: השירות הפסיכו-סוציאלי לאוכלוסיית הלהט"ב: הצגת השירות מתוך תיאורי מקרה	10:05 – 10:50
קפה	10:50 – 11:10
סוכנויות טיפול בקהילה – סיפורי שינוי והתאמת סוכנויות לטיפול בלהט"ב: • ד"ר גל וגנר וד"ר רותי גופן: המרפאה הגאה בגן מאיר, שירותי בריאות כללית • אילן מדר ודני בראוך: משרד הבריאות, הארבעה – מרכז רב מקצועי לטיפול פסיכולוגי • הדר בויקיס: מחלקת לב העיר לגיל הזהב, עיריית תל אביב	11:10 – 12:10
נאהד אבו עסבה: סוגיות בהתערבות בשאלות של זהות מינית בחברה הערבית	12:10 – 12:30
הפסקת צהריים	12:30 – 13:15
סדנאות/מושבים מקבילים (ראו פירוט בטבלה)	13:15 – 14:45
פאנל סיום בהנחיית שלי נתן: קהילת הלהט"ב – קהילה מבודלת, מתבדלת, או נטמעת?	15:00 – 16:00

צוות ההיגוי יום העיון (לפי סדר א"ב): אבנר הדס, ד"ר עופר מאורר, אורי עייק, בתיה פנחסי, אלי רוזן, לירונה רוזנטל, ד"ר גיא שילה, עדי שליט.
 אדמיניסטרציה: חן אופיר. עיצוב תוכניה: שירי רוסינק

הרצאות מליאה

הרצאת הפתיחה תעסוק בקשר שבין טיפול פרטני בלהט"ב, נטייה מינית וזהות מגדר, לבין עבודה מערכתית. יוצגו מודלים הממשיגים את הרציונאל לאופן ההתייחסות ולעבודה מערכתית בטיפול באוכלוסיית להט"ב, תוך הדגשת היתרונות והקשיים העשויים לעלות בדרכי עבודה אלו.

בהרצאה זו יוצג השירות הפסיכו-סוציאלי של האגודה למען הלהט"ב ואת הסיבות להפעלתו; בתוך כך, תינתן התייחסות גם לבעיית היעדר ההבנה המספקת מצד כלל אנשי הטיפול את מגוון חוויותיהם האישיות, הבינאישיות והחברתיות של רבים מהנמנים עם אוכלוסיית הלהט"ב, ומתוך כך את קשייהם סביב גרעין ה-'אחרות' ומול הזהות המינית-מגדרית. במסגרת זו יוצגו שני תיאורי מקרים של שני מטופלים שונים: האחד גבר טרנסג'נדר (FTM) והשני גבר הומוסקסואל, תוך התייחסות המכוונת גם אל ממשקים עם גורמי טיפול אחרים - נוכחותם או היעדרם.

המרפאה הגאה בגן מאיר, שירותי בריאות כללית, הינה מרפאה לקהילת הלהט"ב אשר הוקמה לפני כחמש שנים ולה מעל ל- 1500 מטופלות/ים קבועים. המרפאה מרכזת כיום את כל נושאי הבריאות וקידום הבריאות הקשורים לקהילה.

משרד הבריאות - הארבעה - מרכז רב מקצועי לטיפול פסיכולוגי- ילדים, נוער, מבוגרים - טיפול הדרכה והכשרה. המרכז, שם למטרה לכוון את עבודתו בהתאם לצרכים של קהילות מגוונות ולפתח שירותים בהתאם לצרכים אלו.

במסגרת מנהל השירותים החברתיים - הצוות מטפל באוכלוסיית הקשישים של איזור לב העיר ומעניק שירותי רווחה ו- case management.

ההרצאה תידון בייצוג האתגרים שעוברים אנשים בעלי זהויות מיניות שונות מהמקובל בחברה, דרכים להתערבות, וכן פירוט של הגורמים שפועלים בשטח.

ד"ר גיא שילה (PhD), בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל, אוניברסיטת תל אביב

שלומי אינגר, עו"ס קליני (MSW), מנהל השירות הפסיכו-סוציאלי הארצי באגודה למען הלהט"ב

ד"ר גל וגנר-קולסקו (MD) וד"ר רות גופן (MD) - מומחים ברפואת המשפחה וברפואת להט"ב, ממקימי מרפאת גן מאיר. במסגרת פעילותם, ד"ר גופן וד"ר וגנר קולסקו גם מדריכים סטודנטים ורופאים, מארגנים כנסים, ומרצים.

אילן מדר (MA), פסיכולוג קליני בכיר, מנהל מרכז הארבעה ומדריך. **דני בראוך (MA)**, פסיכולוג קליני, מדריך וראש צוות במרכז.

הדר בויקיס (MSW) ראשת צוות מחלקת לב העיר לגיל הזהב, עיריית ת"א.

נאהד אבו עסבה (MA), תואר שני מאוני' ניו יורק בבריאות, מיניות, זוגיות וחיי משפחה. מנהלת תכניות חברה ערבית ב-"דלת פתוחה" - האגודה לתכנון המשפחה, מרצה ומנחת קבוצות בתחום המיניות.

אנשי טיפול, עבודה מערכתית וזהות מינית
09:20 - 10:05

השירות הפסיכו-סוציאלי לאוכלוסיית הלהט"ב: הצגת השירות מתוך תיאורי מקרה
10:05 - 10:50

סוכנויות טיפול בקהילה - סיפורי שינוי והתאמת סוכנויות לטיפול בלהט"ב
11:10 - 12:10

סוגיות בהתערבות בשאלות של זהות מינית בחברה הערבית
12:10 - 12:30

הרצאות מליאה

פאנל הסיכום יעסוק בקשר שבין קהילת הלהט"ב והקהילה הרחבה: עד כמה הקהילה מתבדלת במתן שירותים לחבריה, או פועלת להטמעת הצרכים הייחודיים לחבריה במערכות הרחבות, ומהן הפרקטיקות השונות, הקשיים, החסמים וההצלחות לקיומו של קשר בין ארגוני הקהילה לבין המערכות החיצוניות לה.

בהנחיית: **שלי נתן** (MSW), עו"ס קלינית, מנהלת המערך הפסיכו-סוציאלי באיגי (ארגון הנוער הגאה). בהשתתפות: **שלומי אינגר** (MSW), מנהל השירות הפסיכו-סוציאלי הארצי באגודה למען הלהט"ב. **אלישע אלכסנדר**, ארגון "מעברים" לקהילה הטרנסית ומנהל תחום טרנס במרכז הגאה, ת"א. **רעות גיא** - משפטנית, ראשת תחום קצה ונערות, עמותת עלם; עבדה והתנדבה רבות בארגוני קהילת הלהט"ב. **ד"ר אסתר רפפורט**, פסיכולוגית קלינית, חברה בצוות מטפלים "גיי-פרנדלי".

פאנל סיום: קהילת הלהט"ב - קהילה מבודלת, מתבדלת, או נטמעת?
15:00 - 16:00

סדנאות/מושבים מקבילים (יש לבחור סדנא או מושב אחד)

ההרצאה תעסוק במורכבות הייחודית של הקהילה הגאה הדתית שהינה בעלת שוליות כפולה. בנוסף, ההרצאה תתייחס להדרתה של קהילה זו לא רק בחברה החילונית והדתית אלא אף בעולם הטיפולי, עולם שאינו תמיד מודע לצרכים הייחודיים של חברי קהילה זו ולסוגיות המורכבות והייחודיות שחבריה מעלים בחדר הטיפול.

בהרצאה זו יוצגו ממצאיו המרכזיים של מחקר (שנערך בהנחיית ד"ר גיא שילה ופרופ' ריקי סויה) אשר בחן כיצד הומואים דתיים מתמודדים עם הקונפליקט שבין נטייתם המינית וזהותם הדתית באמצעות הדת. בנוסף, תינתן התייחסות לתרומתם של גורמים חברתיים שונים בחייהם, כמו קבלת נטייתם המינית ע"י הסביבה וקשרים חברתיים הומוסקסואלים.

להתמודדות הורים עם גילוי הנטייה המינית של ילדם היבטים אישיים, תוך-משפחתיים, וחברתיים. בחברה הדתית נוסף גם ההיבט הדתי וקיימות אינטראקציות בין המימדים השונים. יוצגו תימונות ייחודיות האופייניות להתמודדות הורים דתיים וביניהם, הפן החברתי של הציבור הדתי וגישות שונות בציבור הדתי לנושא הלהט"ב.

יו"ר: עו"ס עדי שליט (BSW), צירה באיגוד העובדים הסוציאליים.

ד"ר עירית קורן (PhD) ביה"ס לעבודה סוציאלית בספיר. מרצה, חוקרת ופסיכותרפיסטית.

יפעת יוסף (MSW), עו"ס וסגנית מנהלת בהוסטל "התקווה" - לצעירים המתמודדים עם מחלות נפש.

אורית גרוסמן (MSW), עו"ס, מנחת קבוצת הורים דתיים בעמותת תהל"ה. מטפלת ומדריכה זוגית ומשפחתית מוסמכת בתחנה לטיפול זוגי ומשפחתי בנתניה, ובקליניקה פרטית בת"א.

מושב: עבודה עם קהלים דתיים
13:15 - 14:45

הומואים ולסביות דתיים-נוכחים נפקדים בקהילה ובעולם הטיפולי.

"הומו דתי? אין דבר כזה" - התמודדות דתית ובריאות נפשית בקרב הומואים יהודים דתיים בישראל.

סוגיות ייחודיות בהתמודדות הורים דתיים ללהט"בים.

סדנאות/מושבים מקבילים (יש לבחור סדנא או מושב אחד)

יש הורים שמתקשים לקבל, או אפילו להתמודד, עם הזהות המינית של ילדיהם הבוגרים, גם שנים אחרי ה"יציאה מן הארון". חוסר הקבלה ההורית יכולה להוביל לכירסום במערכת היחסים, ניכור, תסכול, התרחקות – עד לניתוק מוחלט, ו/או מריבות מתמשכות. ההרצאה תעסוק בעקרונות הטיפול המשפחתי מבוסס ההתקשרות (ABFT) שמיועדות לעזור לבוגרים צעירים (ומבוגרים), והוריהם הלא-מקבלים: לדבר על הלא מדובר ממקום של חמלה וכמיהה לקשר, להכיר את האובדן והכאב המשותף, ולשקם את מערכת היחסים ממקום של קבלה הדדית.

בהרצאה יסופר תהליך הקמת פרויקט ברק, פרויקט אשר מתקיים במסגרת אגודת הלהט"ב בישראל. דרך סיפור הפרויקט נלמד הכלים לעבודה סוציאלית קהילתית בקרב להט"ב, צירוף מתנדבים ובני נוער לפרויקטים קהילתיים, תקשורת חברתית בקהילה והיבטים אתיים בעבודה חברתית בתוך קהילה בה "כולם מכירים את כולם".

בהרצאה יוצג מחקר איכותני שחקר את מפגש שירותי הרווחה עם אנשים טרנסג'נדרים. ההרצאה תעסוק בקשיים שהתגלו במפגש זה – בורות והיעדר ידע, יחס מבזה, פנייה בלשון מגדרית לא מתאימה, אפליה והיעדר שירותים – כמו גם בדרכים מוצעות לשיפור המצב.

אנו חווים יחסים עם בריאות וחולי לאורך כל החיים, מלידה ועד המוות. מערכות בריאות ובפרט מערכות בריאות פסיכו-סוציאליות בתחום חייבות לסגור פערים למען שיוויון בבריאות, לפתח מודעות ולבנות מענים הולמים לאוכלוסיית הלהט"ב. בסדנא נסקור נושאים אלו ואחרים הנוגעים לטיפול פסיכו-סוציאלי רגיש להט"ב במערכת הבריאות.

יו"ר: לירונה רוזנטל
פסיכולוגית קלינית.

פרופ' גארי דיימונד – ראש המחלקה לפסיכולוגיה באוני' בן-גוריון, פסיכולוג קליני ומטפל משפחתי.

ליאור קיי אבישי – MA בעבודה סוציאלית, במסלול קהילה ושינוי חברתי – אונ' בן גוריון, עו"ס ופעיל בהקמת פרויקטים קהילתיים בציבור הלהט"ב משנת 1993.

מיכל סטולר – (BSW) עובדת סוציאלית ופעילה בפרויקט גילה להעצמה טרנסית. **הדיל עואד** – (BSW) עובדת סוציאלית. **ד"ר אילה כהן** – ראשת המסלול לפרקטיקות מדיניות, ביה"ס לעבודה סוציאלית, המכללה האקדמית תל חי.

אנה טליסמן (MSW), עובדת סוציאלית רפואית, שירותי בריאות כללית, עו"ס של הקהילה במרכז הגאה, כתבת, מרצה, ופעילה חברתית פמיניסטית.

מושב: עבודה מערכתית עם אוכלוסיות שונות
13:15 – 14:45

טיפול משפחתי מבוסס התקשרות (ABFT) עם להט"בים והוריהם הלא מקבלים: לקראת קבלה.

"בית ספר הורוד" – סיפור תהליך הקמת פרויקט ברק, מרכז למידה לצעירים להט"ב אשר נשרו ממסגרות הלימודים.

"הנה מגיעה המוטציה": בורות, לגלוג והיעדר שירותים – מפגש שירותי הרווחה עם אנשים טרנסג'נדרים.

סדנא: טיפול פסיכו-סוציאלי רגיש ללהט"ב בתחום הבריאות. צריך דבר כזה?
13:15 – 14:45

סדנאות/מושבים מקבילים (יש לבחור סדנא או מושב אחד)

בסדנא יובאו הנתונים הידועים על זנות של נוער להט"ב, היקף התופעה, ומאפייניה הבולטים. בהמשך נדון בתיאורי מקרה שנאספו מן השטח ב-"בית דרור" ולבסוף תוצג העבודה של "בית דרור" עם הנערים/ות תוך מתן דוגמאות שונות והצגת נייר העמדה של ההוסטל בנושא. הסדנא תעודד שיח פתוח ומכבד, במטרה להנכיח נושא זה ולנסות להתמודד עם תחושת חוסר האונים בטיפול בזנות נוער במסגרות החוץ ביתיות.

לאחרונה אנחנו נפגשותים יותר ויותר בשאלת השאלות של מתבגרות ומתבגרים כלפי זהותן המינית ויכולתן לעבור מזהות אחת לאחרת. חרות זו, שמה לא אחת אותנו המטפלות/ים כמי שמתקשות/ים לקבל מעברים אלו. לעתים, אולי אף לקנאות. בסדנא נזמין את המשתתפות/ים, על רגשותיהן ועמדוניהן, לברור מקומן כמטפלות/ים במפגש עם הזהויות הנזילות והמורכבות, הבאות לידי ביטוי באינטראקציה הטיפולית. הסדנא תתבסס על שימוש בתמונות ועל מעורבות פעילה של המשתתפות/ים.

המפגש עם ספרות שקיימים בה ייצוגים של דמויות להט"ביות ומערכות יחסים חד מיניות, עשוי להיות כמעין מים חיים עבור מי שנמצאים ונמצאות במדבר של בדידות בהתמודדות עם גילוי נטייתם/ן המינית ועם הדיאלוג הפנימי באשר לחשיפתה בפני העולם.

הסדנא "מהארון אל ארון הספרים" היא סדנת ביבליותרפיה המיועדת למטפלים/ות המטפלים/ות באוכלוסיה הלהט"בית ובפרט במטופלים/ות העסוקים/ות בנושא "יציאה מהארון". הסדנא תבקש לחשוף את המשתתפים/ות בה לייצוגים להט"בים שונים בספרות ולאופנים שבהם ניתן לעשות בהם שימוש עבור מטופלים/ות הנמצאים/ות בשלבים שונים בתהליך היציאה מהארון. הסדנא תבקש לאפשר למשתתפים/ות בה לשמוע - באמצעות הטקסטים הספרותיים - את קולות המטופלים/ות שלהם/ן וכן את קולות המטפלים/ות בתהליכי ההעברה הנגדית.

מעין ליכטנשטיין קפלן (MSW),
עו"ס קלינית של ילדים ונוער, עו"ס הוסטל "בית דרור", עמותת "אותות".

ינון שרים דניאל - פוטותרפיסט, מדריך ומרצה בביה"ס לעבודה סוציאלית באוני' העברית, מנחה בקידום נוער ובבית הפתוח בירושלים. חבר בפסיכואקטיב.

ליאור גרנות (MA) - ביבליותרפיסטית, משוררת ומרצה, דוקטורנטית בתוכנית לפסיכואנליזה ופרשנות באוני' בר אילן, מטפלת בקליניקה פרטית, כותבת בלוג בנושא פסיכולוגיה ושירה באתר "פסיכולוגיה עברית".

סדנא: עבודה עם נוער להט"ב בזנות במסגרת של הוסטל
13:15 - 14:45

סדנא: פוטותרפיה ככלי טיפולי-הדרכתית
13:15 - 14:45

סדנא: מהארון אל ארון הספרים
על ייצוגי להט"ב בספרות כמהווים הד, קול ואקלים תומך עבור מטופלים להט"בים הנמצאים בארון.
13:15 - 14:45

